

Головачов Сергій Вікторович, аспірант кафедри філософії, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, Україна

e-mail: s.v.golovachov@gmail.com

ORCID ID: 0009-0003-5074-4358

СВІТОГЛЯДНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ФІЛОСОФІЇ МЕДИЦИНИ

Проаналізовано основні світоглядні характеристики філософії медицини. Зазначено, що для глибокого розуміння медичних проблем продуктивним є використання філософської методології, понятійного апарату філософської науки та її ціннісного підґрунтя. Філософія медицини орієнтує науковців на комплексне розуміння буття людини в єдності соціальних, природних, духовних та тілесних чинників. У XXI ст. філософія медицини досліджує трансформацію уявлень про оптимальні параметри здорового способу життя людини.

Ключові слова: філософія медицини, людина, здоров'я, світоглядні орієнтири, гуманізм, цінності.

Постановка проблеми. Філософськими ідеями просякнуті різноманітні сфери діяльності людини, у тому числі й медична галузь. Медична сфера не може існувати без таких споконвічних цінностей, як гуманізм, співчуття, добро, терпимість, взаємодопомога та ін. На тлі світоглядного осмислення проблеми здоров'я людини, його збереження та зміцнення виникає така галузь філософського знання, як філософія медицини. Її коріння сягає у стародавні часи, коли мислителі почали розмірковувати про єдність духовного й фізичного здоров'я людини, важливість ціннісного підґрунтя та позитивних емоцій для збереження довголіття, намагались визначити оптимальні параметри здорового способу життя. У сучасному світі філософія медицини не втратила своєї актуальності у зв'язку з потребою подальших досліджень щодо світоглядного осмислення впливу інформаційних технологій, штучного інтелекту, природних катаклізмів на фізичне та психоемоційне здоров'я людини. Світоглядно-методологічний інструментарій філософії медицини набуває особливої важливості для розуміння сучасної картини світу, центром якої є людина з її потребами та інтересами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичним підґрунтям нашого дослідження є праці таких видатних науковців, як З. Фрейд [1; 2], А. Швейцер [3], К. Ясперс [4], Е. Фромм [5]. Зокрема, Е. Фромм обґрунтував

ідею про те, що сприятливі соціальні умови та домінуючі системи цінностей є основою для формування індивідуального здоров'я.

Вагомою для цієї наукової розвідки стала концепція логотерапії В. Франкла, яку він створив спираючися на концептуальні ідеї екзистенційної онтології абсурду (А. Камю, Ж.-П. Сартр), на концепти відчаю як «хвороби до смерті» (С. К'єркегор, М. Гайдеггер) та втрати надії (Г. Марсель) тощо [6].

А. Супрун і С. Маркова в науковій праці «Філософія та медицина: перспективи взаємного розвитку» проаналізували діяльність та розробки низки українських лікарів, які суттєво вплинули на розвиток вітчизняної медицини, й відповідно і філософії медицини [7].

Дослідження сучасних трендів у філософії медицини було здійснено в роботах Я. Поповича [8], О. Устінова [9], О. Одинця [10]. Натомість О. Біланов виокремив низку світоглядно-філософських підходів до розуміння проблеми здоров'я, співвідношення здоров'я та хвороби [11].

Формулювання мети. У статті планується дослідити світоглядно-ціннісні орієнтири філософії медицини та обґрунтувати важливість її подальшого розвитку для сучасної людини.

Виклад основного матеріалу. Осмислюючи матеріальні процеси, людина протягом історії свого існування все більше усвідомлювала їх взаємозв'язок (взаємовплив) із духовними явищами. Не є виключенням і медицина, яка базується на органічному поєднанні духовного й фізичного здоров'я людини. Для глибокого розуміння медичних проблем украй важливим є застосування філософської методології, понятійного апарату філософської науки та її ціннісного підґрунтя.

Я. Попович стверджує, що протягом усього цивілізаційно-культурного розвитку людства ідеї інтеграції філософського і медичного знання заради проникнення в таємниці життя та смерті людини відобразились у роботах видатних філософів, медиків, дослідників природи. У результаті такого інтелектуального синтезу сформувалась унікальна галузь науки – філософія медицини, що спрямована на узагальнення наявних практичних знань про людину як біосоціальну та матеріально-духовну істоту з метою віднайдення оптимальних шляхів адаптації людини до навколишнього середовища [12, с. 76].

Для прикладу згадаймо погляди Р. Декарта, який застосовував раціоналістичну методологію для пізнання людини, особливостей функціонування її тіла та душі. Л. Фоменко констатує, що значущими для розвитку медичного знання були не тільки філософські, а й суто анатомічні та фізіологічні дослідження Р. Декарта. Їхні результати підштовхнули філософа до висновку про те, що тіло людини у своїй структурі, властивостях і функціях підвладне науковому пізнанню без припущення існування невідомих і таємних сил. Разом із тим на-

слідком такого розділення душі й тіла в наукових поглядах Р. Декарта стало уподібнення людського тіла тваринному організму, життєдіяльність якого описується механічними законами. Такий підхід став своєрідним теоретичним поясненням можливостей «технічного поводження з тілом». До певного часу душа не розглядається Декартом у межах його концепції субстанційного дуалізму. Погляди щодо душі будуть сформульовані філософом пізніше. Загалом одним із найсуттєвіших наслідків цих досліджень Р. Декарта для медичної науки стало розмежування тілесних і душевних хвороб [13, с. 133].

Конкретизуючи змістовно-предметне наповнення філософії медицини, С. Пилипенко зазначає, що у класичному розумінні під предметом філософії медицини як окремої складової філософії науки прийнято розуміти низку антропологічних, онтологічних, гносеологічних та моральних проблем, що репрезентують актуальні напрями розвитку медицини як унікальної галузі теоретичної та практичної діяльності людини. Філософія медицини є дотичною практично до всіх сфер пізнання феномену людини (її організму, душі, волі, сумління тощо). Що ж до теоретичного медичного знання, то тут роль філософії винятково важлива, насамперед – у сфері поглибленого осмислення цілісного сприйняття медиками наукової картини світу та людини в ньому [14, с. 192].

Філософія медицини спрямовує дослідницький вектор вчених на комплексне розуміння буття людини, у єдності та взаємозумовленості всіх внутрішніх і зовнішніх чинників. Аналізуючи проблеми здоров'я людини, ми маємо обов'язково враховувати соціальні, природні, ментальні та інші фактори.

Філософія медицини як унікальна складова системи наукових знань набула популярності у ХХ ст. У цей час створюється велика кількість наукових програм на перетині філософії та медицини. Зокрема, розробляються методи лікування, самовдосконалення та самооздоровлення, враховуючи внутрішній потенціал організму, резерви людського духу, а також психічні можливості (як приклад – концепція архетипів колективного безсвідомого К.-Г. Юнга). Сучасна філософія медицини розвивається за декількома напрямками, що спираються на різні принципи, методологічні підстави та філософські настанови [15, с. 45].

Серед великої кількості відомих філософів і медиків ХХ ст., які прагнули об'єднати філософську та медичну проблематику з метою вирішити нагальні проблеми людства, можна назвати австрійського лікаря і філософа З. Фрейда [1; 2], швейцарського психіатра і культуролога К.-Г. Юнга, німецько-французького лікаря і філософа А. Швейцера [3], німецького філософа К. Ясперса [4].

Також значний внесок у розвиток філософії медицини здійснив Е. Фромм, який обґрунтував висновок про те, що сприятливі соціальні умови та наявні системи цінностей є підґрунтям для індивідуального здоров'я. Цей підхід

відомий вчений використовує для доведення парадоксальності поєднання раціонального облаштування систем виробництва в технологічному сенсі в сучасному соціумі з ірраціональністю соціальних практик сучасних відносин. Така ситуація потребує від суб'єктів соціальної взаємодії відповідної адаптації шляхом нівелювання окремих особистісних орієнтирів. Фроммовський підхід до філософського розуміння феномену здоров'я є достатньо популярним, зокрема й серед сучасних філософів. Найбільш популярним є використання його вчення «як методологічного принципу встановлення взаємозв'язку між соціально-буттєвими проблемами сучасної людини та виникненням духовних і тілесних захворювань» [5, с. 127].

Різностямоване поєднання філософських та медичних знань продемонстрував у ХХ ст. відомий вчений та лікар В. Франкл, який, спираючись на власний трагічний досвід перебування у фашистському концтаборі та ідеї філософів-екзистенціалістів, створив власну психологічну (багато в чому й філософську) концепцію. Вона отримала назву «логотерапії», що спирається на метод екзистенціального аналізу, який вчений застосував для потреб створення нової екзистенціалістської за своєю сутністю прикладної філософії психологічних наук. Складовими логотерапії В. Франкла стали концептуальні ідеї екзистенційної онтології абсурду (А. Камю, Ж.-П. Сартр), концепти відчаю як «хвороби до смерті» (С. К'єркегор, М. Гайдегер) та втрати надії (Г. Марсель) тощо [6, с. 105].

Значний внесок у розвиток медицини, її світоглядно-філософських підстав здійснили й відомі українські лікарі, які, вирішуючи складні медичні проблеми, демонстрували нову філософію сприйняття хвороб та засобів їх лікування. Перед тим як застосувати нові методи оздоровлення, треба було трансформувати власне мислення, навести необхідні аргументи для колег, подивитись з іншого боку на проблему. Вочевидь інновації в медицині потребують світоглядно-філософського обґрунтування задля сприйняття їх фахівцями та суспільною думкою.

З точки зору А. Супрун і С. Маркової, діяльність та розробки низки українських лікарів суттєво змінили якість життя пацієнтів. Їх можна назвати талановитими представниками як медицини, так і філософії медицини: В. Бец, який вивчав найзагадковішу складову людського організму – мозок; О. Богомолець, який досліджував проблему методів збільшення тривалості життя шляхом детального опису процесу старіння; В. Хавкін – вчений-бактеріолог зі світовим ім'ям, якого називали «благодійником людства», а в Індії поклонялись як божеству; М. Амосов, який уперше в історії людства почав протезувати серцеві клапани, і «Саме він зазначав, що медицина лікує від хвороб, а от підтримувати здоров'я – це завдання кожного. Лікар філософ – це мис-

лячий лікар, який завжди може вийти за межі досягнутого, готовий розширювати горизонти вже пізнаного та прагне до вищих цілей» [7, с. 60–61].

Аналізуючи основоположні теорії сучасної медицини, можна дійти до висновку, що всі вони до певної міри пов'язані з філософією, світоглядними концепціями в царині визначення фундаментальних постулатів і методів здійснюваних наукових розвідок. Зокрема, новітні філософські дослідження в галузі філософської антропології, філософії свідомості, соціальної філософії були покладені в основу:

- «медичної теорії адаптивного реагування (теорія адаптації – загальнобіологічна теорія медицини, проте медицина має справу не тільки з біологічними адаптаціями, але і з адаптацією соціальною, тобто пристосуванням людини до суспільного життя);

- теорії детермінізму (причинної зумовленості та зв'язку патологічних процесів, що відбуваються в організмі);

- теорії нормальної (оптимальної) саморегуляції і теорії загальної патології» [8, с. 16].

На нашу думку, людство перебуває в постійному пошуку адаптивних та здоров'язбережувальних теорій, методів, технологій, що обов'язково передбачає трансформацію світоглядних позицій вчених-теоретиків, лікарів-практиків, суспільства в цілому. У цьому пошуку філософія медицини є незамінною світоглядно-науковою основою, що допомагає виробити та розширити палітру підходів до вирішення теоретичних та практичних проблем щодо збереження та зміцнення здоров'я людини.

У наш час один зі світових трендів – це культ тіла, який утвердився в медіасередовищі і є складовою світоглядної культури, що впливає на трансформацію філософських поглядів на систему охорони здоров'я в сучасному світі. Фахівці, державні діячі від медицини мають не тільки зосередитися на лікувально-профілактичних програмах, а й сприяти створенню суспільних інституцій та культурних настанов, що підтримують та популяризують здоровий спосіб життя. Зокрема, ідеться про розвиток мережі спортивно-оздоровчих комплексів, доступних спортивних майданчиків, формування системи здорового харчування, встановлення жорсткого контролю за рекламою вживання тютюну й алкоголю тощо. Відповідно, держава має забезпечити умови, щоб ці спортивні, лікувальні та оздоровчі інституції були доступними для всіх категорій громадян, здійснюючи системну інформаційну політику щодо популяризації здорового способу життя. Таким чином, «необхідно говорити не про реформу медицини, а про реформу охорони здоров'я, а точніше, про реформу механізмів управління здоров'ям. Адже сьогодні проблема здоров'я – це не проблема медицини. Це проблема того, як людина управляє своїм організмом на попередніх до звернення за медичною допомогою етапах життя» [9, с. 8].

У XXI ст. йдеться про трансформацію уявлень щодо оптимальних параметрів здорового способу життя, про зміну поглядів на систему харчування, співвідношення рухової та розумової активності, особливостей використання лікарських препаратів природного та штучного походження тощо.

У сучасному світі відправною точкою трактування поняття здоров'я є визначення надане ВООЗ, згідно з яким здоров'я є станом повного фізичного, душевного та соціального добробуту, а не лише станом відсутності хвороб та фізичних недоліків. Спираючись на це визначення, здоров'я варто розуміти у трьох базових вимірах: природно-натуралістичному (фізичне існування), психологічно-поведінковому (духовний стан людини) та в соціальному – характер адаптації людини в системі соціальних відносин. Таке сприйняття здоров'я є класичним, продовжуючи уявлення стародавніх філософів щодо цієї проблеми, згідно з якими людина – це поєднання духу (духовності), душі («психе») та тіла. У цій ієрархії компонентів дух є стрижневим елементом, який зумовлює цілісність сприйняття категорії «здоров'я». Відповідно, у трактуванні здоров'я, наданого ВООЗ, духовна складова не визначається як детермінуюча, йдеться про органічне поєднання всіх трьох складових. Отже, поняття здоров'я як єдина система вбирає в себе внутрішньо зумовлену, вертикальну ієрархію цінностей (смислів) і горизонтальні форми об'єктивації людини, що реалізують її духовні завдання в поведінкових конфігураціях взаємодії з соціумом. Такий підхід до розуміння здоров'я пояснюється тим, що «соціальне життя – це об'єктивований прояв життя духовного. Духовна основа людини формує не лише її духовне здоров'я, а й здоров'я колективу та суспільства. У свою чергу соціальне здоров'я суспільства відображається на духовному здоров'ї індивіда, що в кінцевому підсумку позначається і на його фізичному здоров'ї» [10, с. 406].

Спираючись на роздуми, викладені вище, можна констатувати, що однією з базових категорій філософії медицини є здоров'я. З точки зору О. Біланова, варто виокремити такі світоглядно-філософські підходи до розуміння проблеми здоров'я:

- нормоцентричний (здоров'я являє собою бажаний рівень життєдіяльності людського організму);
- феноменологічний (здоров'я як відповідний досвід хворобливих станів, відповідно, чим об'ємнішим є цей досвід, тим більш чіткими та усвідомленими стають уявлення про здоров'я);
- холістичний (здоров'я як цілісна система, що формується людиною все життя й пов'язана з особистісною зрілістю, інтеграцію життєвих практик, синтезом різноспрямованих суперечностей людського буття й інтрапсихічних станів та ін.);

– ціннісний (здоров'я як загальнолюдська аксіологема людського існування, на яку впливають ціннісні домінанти, переосмислення цінностей, а також кризові ситуації в бутті людини);

– кроскультурний (здоров'я визначається як поєднання ознак, спричинених особливими соціальними умовами, контекстом домінантної культури, своєрідними характеристиками способу життя й образу світу);

– дискурсивний (здоров'я є результатом дискурсивних практик, які підкоряються внутрішній власній логіці конструювання або концептуалізації психічної та соціальної буттєвості);

– інтегративний (об'єднання описаних вище моделей і практик, спираючись на загальну концептуальну основу, що відповідає постулатам та принципам теорії систем) [11, с. 10].

На нашу думку, у світоглядно-філософському сенсі варто погодитися з полівимірним розумінням концепту «здоров'я», оскільки залежно від обраної наукової парадигми його параметри можуть корегуватися. Відповідно, здоров'я як ключова цінність філософії медицини корелюється з іншими цінностями – свобода вибору, фізична та духовна досконалість, самодисципліна, самовиховання, гуманізм та ін. У сучасному розумінні людина має піклуватися про здоров'я до настання хвороби, здійснювати необхідні кроки для недопущення відхилень щодо повноцінного життя в духовному та фізичному вимірах.

Висновки. Отже, філософія медицини має глибоке світоглядне коріння репрезентоване працями мислителів від античності до сьогодення. Філософія медицини є складовою багатьох сфер пізнання феномену людини, її душі, тіла, психологічних характеристик, соціальної поведінки. Ключовою категорією філософії медицини є здоров'я, яке розглядається як поєднання духовного, тілесного та психологічного компонентів. Філософія медицини спрямована на постійне переосмислення умов, засобів та детермінант збереження здоров'я людини, визначення векторів розуміння цієї проблеми в нових соціальних та природних умовах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Фройд З. Історії хвороб. Дора. Шребер. Чоловік-щур / пер. з нім. Роман Осадчук. Київ : Комубук, 2019. 344 с.
2. Фройд З. Вступ до психоаналізу / пер. з нім. Петро Тарашук. Київ : Основи, 1998. 709 с.
3. Schweitzer A. Indian Thought and its Development. Boston : Beacon paperback ed., 1957. 272 p.
4. Ясперс К. Психологія світоглядів / з нім. пер. О. Кислюк, Р. Осадчук. Київ : Юніверс, 2009. 464 с.

5. Лаврова Л. В., Куций А. М. Натуралістичні підходи до формування «філософії здоров'я». *Культурологічний альманах*. 2022. Вип. 4. С. 125–131.
6. Шевченко С. Л. Особливості взаємозв'язку духовності й психічного здоров'я в екзистенціальному психоаналізі В. Франкла та А. Ленгле. *Філософія релігії та медицини в постсекулярну добу* : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті свт. Луки (В. Ф. Войно-Ясенецького). Київ : НМУ ім. О. О. Богомольця ; Фенікс, 2024. С. 104–108.
7. Супрун А. Г., Маркова С. О. Філософія та медицина: перспективи взаємного розвитку. *Humanitarian studios: pedagogics, psychology, philosophy*. 2020. Vol. 11 (2). P. 59–63.
8. Попович Я. М. Синтез філософії та медицини: виникнення біоетичних проблем у медицині, аналіз філософії та медицини на основі їх співпраці і взаємозбагачення. *Медсестринство*. 2018. №2. С. 15–18.
9. Устінов О. Філософія медицини XXI сторіччя: українські реалії. Події та коментарі. *Український медичний часопис*. 2013. № 1 (93). С. 8–9. URL: <https://api.umj.com.ua/wp/wp-content/uploads/2013/01/3.pdf> (дата звернення: 11.01.2025).
10. Одинець О. А. Філософські аспекти феномену здоров'я. *Молодь: наука та інновації* : матеріали X Міжнар. наук.-техн. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених, Дніпро, 23–25 листоп. 2022 р. Секція 14 – Гуманітарні проблеми освіти. Дніпро, 2022. С. 406–408.
11. Біланов О. С. Філософські підходи до розуміння категорій «здоров'я / хвороба». *International Journal of Innovative Technologies in Social Science*. 2020. №4 (25). С. 8–11. doi:10.31435/rsglobal_ijitss/31052020/7055.
12. Попович Я. М. Синкретичний етап взаємозв'язку філософії та медицини. *Медсестринство*. 2017. №4. С. 75–78.
13. Фоменко Л. Вплив філософії Р. Декарта на медицину в умовах її методологічних трансформацій (XVII ст.). *Людинознавчі студії. Серія: Філософія*. 2017. Вип. 34. С. 122–137.
14. Пилипенко С. П. Філософія медицини як специфічна форма міждисциплінарного знання. *Філософія релігії та медицини в постсекулярну добу* : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті свт. Луки (В. Ф. Войно-Ясенецького), 25–26 листоп. 2022 р., м. Київ. Київ, 2022. С. 191–194.
15. Каценко А. Б., Устенко Р. Л., Свінцицька Н. Л., Гринь В. Г., Біланов О. Г. Роль філософської думки у становленні медицини. *Modern directions of scientific research development* : proceedings of IV International Scientific and Practical Conference, Chicago, USA, September 28–30, 2021. Chicago : BoScience Publisher, 2021. P. 43–50.

REFERENCES

1. Freud, Z. (2019). *Istorii khvorob*. Dora. Shreber. Cholovik-shchur. Pereklad z nimetskoi: Roman Osadchuk. Kyiv: Komubuk [in Ukrainian].

2. Froid, Z. (1998). Vstup do psykhoanalizu. Pereklad z nimetskoj: Petro Tarashchuk. Kyiv: Osnovy [in Ukrainian].
3. Schweitzer, A. (1957). *Indian Thought and its Development*. Boston: Beacon paperback ed.
4. Yaspers, K. (2009). *Psykhologhiia svitohliadiv / Z nim. per. O. Kysliuk, R. Osadchuk*. Kyiv: Yunivers [in Ukrainian].
5. Lavrova, L. V., Kutsyi, A. M. (2022). Naturalistychni pidkhody do formuvannia «filosofii zdorov'ia». *Kulturolohichniy almanakh – Cultural Almanac, issue 4, 125–131* [in Ukrainian].
6. Shevchenko, S. L. (2024). Osoblyvosti vzaiemozviazku dukhovnosti y psykhichnoho zdorov'ia v ekzystentsialnomu psykhoanalizi V. Frankla ta A. Lenhle. *Filosofia religii ta medytsyny v postsekuliarnu dobu: proceedings of the Scientific and Practical Conference materialy*. Kyiv: NMU im. O. O. Bohomoltsia, PP «Vydavnytstvo “Feniks”», 104–108 [in Ukrainian].
7. Suprun, A. H., Markova, S. O. (2020). Filosofii ta medytsyna: perspektyvy vzaiemnoho rozvytku. *Humanitarian studios: pedagogics, psychology, philosophy, issue 11 (2), 59–63* [in Ukrainian].
8. Popovych, Ya.M. (2018). Syntez filosofii ta medytsyny: vynyknennia bioetychnykh problem u medytsyni, analiz filosofii ta medytsyny na osnovi yikh spivpratsi i vzaiemozbahachennia. *Medsestrynstvo – Nursing, 2, 15–18* [in Ukrainian].
9. Ustinov, O. (2013). Filosofii medytsyny KhKhI storichchia: ukrainski realii. Podii ta komentari. *Ukrainskyi medychnyi chasopys – Ukrainian Medical Journal, 1 (93), 8–9*. URL: <https://api.umj.com.ua/wp/wp-content/uploads/2013/01/3.pdf> [in Ukrainian].
10. Odynets, O. A. (2022). Filosofski aspekty fenomenu zdorov'ia. *Molod: nauka ta innovatsii: proceedings of the Scientific and Practical Conference materialy*. Dnipro, 406–408 [in Ukrainian].
11. Bilanov, O. S. (2020). Filosofski pidkhody do rozuminnia katehorii «zdorov'ia/khvoroba». *International Journal of Innovative Technologies in Social Science, 4 (25), 8–11*. doi:10.31435/rsglobal_ijitss/31052020/7055 [in Ukrainian].
12. Popovych, Ya.M. (2017). Synkretychnyi etap vzaiemozv'iazku filosofii ta medytsyny. *Medsestrynstvo – Nursing, 4, 75–78* [in Ukrainian].
13. Fomenko, L. (2017). Vplyv filosofii R. Dekarta na medytsynu v umovakh yii metodolohichnykh transformatsii (XVII st.). *Liudynoznavchi studii. Serii «Filosofia» – Human Studies. Series «Philosophy», issue 34, 122–137* [in Ukrainian].
14. Pylypenko, S. P. (2022). Filosofii medytsyny yak spetsyfichna forma mizhdystyplinarnoho znannia. *Filosofia religii ta medytsyny v postsekuliarnu dobu: proceedings of the Scientific and Practical Conference materialy*. Kyiv, 191–194 [in Ukrainian].
15. Katsenko, A. B., Ustenko, R. L., Svintsytska, N. L., Hryn, V. H., Bilanov, O. H. (2021). Rol filosofskoi dumky u stanovlenni medytsyny. *Modern directions of scientific research development: proceedings of IV International Scientific and Practical Conference, Chicago: BoScience Publisher, 43–50* [in Ukrainian].

Holovachov Serhii Viktorovych, graduate student of the Department of Philosophy, H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, Ukraine

WORLDVIEW DETERMINANTS OF THE PHILOSOPHY OF MEDICINE

The main worldview characteristics of the philosophy of medicine have been analyzed. It is noted that for a profound understanding of medical issues, the application of philosophical methodology, the conceptual framework of philosophical science, and its value-based foundations is highly productive. The philosophy of medicine directs researchers toward a comprehensive understanding of human existence as a unity of social, natural, spiritual, and physical factors. In the 21st century, the philosophy of medicine explores the transformation of perspectives on the optimal parameters of a healthy human lifestyle.

Keywords: *philosophy of medicine, human, health, worldview guidelines, humanism, values.*

